

בגליון השבוע

עולם חסד יבנה // הצצה על עפולה הישיבתית

דבר המערכת // מדוע ביקר ר' עקיבא איגר את הסנדלר הפשוט

תורת חסד // תלמיד חכם גדול, אך מה הילדים רואים?

דבר המערכת

אל תתעלם

פעם אחת הזדמן מרנא הגאון רבי עקיבא איגר זיע"א לעיר אחת, בה התגורר אחד מקרובי משפחתו, סנדלר עני ואביון, יהודי פשוט. הגרעק"א החליט ללכת לבקרו בביתו. כמה ממלווי העירו ואמרו לו, כי אין זה יאה שגדול הדור ילך בעצמו לבקר את הקרוב הכפרי הזה בביתו, וכי איזה כבוד התורה הוא זה. אם כבר, כדבר הפתגם, הרוצה את הרב יבוא אליו...

אולם הגרעק"א אמר להם, כי אדרבה, כבוד התורה הוא דווקא שכן ילך לבקרו בביתו. והסביר: פעמיים בלבד התורה מצווה עלינו שלא להתעלם. פעם אחת, כאשר אדם מוצא אבידה, ככתוב בפרשתינו, "לא תראה את שור אחיך וכו' והתעלמת וכו' לא תוכל להתעלם", ופעם שניה בעניין ההתעלמות משארי הבשר - "ומבשרך אל תתעלם".

והנה, המשיך הגרעק"א, במצוות השבת אבידה, לומדים חז"ל מזה שנאמר 'לא תראה... והתעלמת' - "פעמים שאתה מתעלם". כגון זקן ואינה לפי כבודו ועוד. אבל לגבי איסור ההתעלמות משארי

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

יש מעשה ידוע שהתרחש עם מו"ר מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, שבא אליו תלמיד חכם משכונתו בכאב, ושאלו, מדוע בניו לא יצאו תלמידי חכמים, ואילו בניהם של שכנו הפשוט גדלו וצמחו לפלא.

הביקורת שהשאירה נסורת...

הגרש"ז לא מיהר להשיב לו. אמנם לאחר הפצרות מרובות אמר לו כך: יהרי בכל ליל שבת, לאחר שאתה שומע את השיעור שנמסר בין קבלת שבת למעריב, אתה יוצא לביתך, ומסביר היטב לבניך היכן טעה מוסר השיעור, ועל מה יש לערער בדבריו. ואם נמסרו דברי אגדה, אתה טוחן עד דק את עומק ההשקפה שבהם, והיכן היא סוטה מההשקפה הנכונה בעיניך. כך התחנכו בניך במשך כל השנים, לזלזל בכל תלמיד חכם קטן כגדול, ומה לך כי תלין על כך שלא היתה להם כל שאיפה להיות גם הם תלמידי חכמים שיש לזלזל בהם.

אתה יוצא לביתך, ומסביר היטב לבניך היכן טעה מוסר השיעור, ועל מה יש לערער בדבריו, טוחן עד דק את עומק ההשקפה שבהם, והיכן היא סוטה מההשקפה הנכונה בעיניך

אולם שכנך היה יוצא בכל שבוע בעינים בורקות ופנים מאירות, וכולו מתמוגג מדברי התורה שנשמעו, ופיו אינו פוסק מלהלל את הדוברים. וכך, בכל שבוע מחדש. כך ספגו בניו אהבת תורה וכבוד התורה, ושאיפתם גברה עוד ועוד להיות גם הם תלמידי חכמים.

מעשה זה ממחיש היטב, את דברי הגמרא בנדרים (פא.), בה המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל: Alon@hagmach.org.il | או 6428158@gmail.com

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

פניות לגמ"ח המרכזי בדוא"ל: office@hagmach.org.il או בפקס: 02-6428158

י"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב ישראל גוטמן, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: סטודיו ספציפ 0548-540-650 | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

הבשר - בזה חז"ל אינם מסייגים מאומה. משרך אל תתעלם - אף פעם!

אז האם מותר להתעלם ולחכות שהוא יבוא אליי??

ההתעלמות היא כלי מאוד מרכזי בארסנל הנשק של היצר. הוא משדל בכל כוחו את האדם, להתעלם מכל רגש טוב, מכל רצון להטיב, מכל התעוררות לחסד, מכל מצוקה שאדם נתקל בה אצל זולתו, מכל נטייה לתת לצדקה ולגמול חסד. שם הוא מגלה את כוחו הגדול, בלשכנע את האדם לקיים 'שב ואל תעשה'. תתעלם, תהיה אדיש, אל תעשה את הדבר הטוב.

ובמקרים רבים - זו בחירה מאוד נוחה. אתה נתקל במקרה שברור שתוכל לעזור, אבל היצר הקטן ילחש לך: הרי זה לא ייגמר, תמשיך הלאה, עוד חמש דקות תשכח, מה חסר לך הכאב ראש הזה, הכל יהיה בסדר...

וכל זאת, בעוד התורה ונותנה מצפים ממך, לא להתעלם, להבין כי הקריאה הזו, אם היא הזדמנה לפתחך, הרי שהיא מיועדת אליך, ונא אל תתעלם. מצווה זו שבאה לידך - אל תחמיצנה!

ההתעלמות הזו, מלופפת גם בתירוצים מאוד משכנעים: הרי מי אני שאוכל לעזור, שאוכל לגרום לשינוי, שאוכל לעשות משהו, צריך להשאיר את זה לעסקנים, למי שעוסק בתחום, לבעלי החסד של הדור.

בעוד, האמת היא, שממך לא מצופה להציל את העולם, אלא לעשות את מה שביכולתך, לעשות את הצעד הקטן שכן יש לך את האפשרות לעשות, וזה - מסתבר - הרבה מאד. מכאן ואילך - זה כבר לא התחום שלך. תשאיר את זה למי שבאמת מנהל את העולם.

זה נכון לגבי כל תחומי החיים. לא

המשך בעמוד הבא

העמקנו בפרק הקודם, אודות התוצאה של פיחות כבוד התורה, שתלמידי החכמים מפסידים מכך שבניהם אינם יוצאים תלמידי חכמים, ואילו פשוטי העם, כאשר הם מזלזלים בתורה, יכולים הם להגיע עד ג' עבירות החמורות.

כיצד להשתמש בתבלין התורה כנגד היצר הרע?

גם כיום עומדים נסיונות של ג' עבירות ואביזרייהו, לפתות את צעירי הצאן בפגעי הטכנולוגיה, שכוללים מלבד ג"ע, גם נסיונות של מינות, וגם שפיכות דמים בהלבנת פני אנשים ברבים, ובריבוי לשון הרע שאמר עליו מרן החפץ חיים זצוק"ל שהוא שקול כנגד ג' עבירות החמורות.

כנגד היצרים האדירים האורבים בפתח, יש רק פתרון אחד: לימוד התורה. וכמאמר חז"ל (קידושין ל:): 'בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין'.

אולם בחורים באים ואומרים: אנחנו לא מצליחים להשתמש באותו תבלין כנגד היצר הרע! התורה חשובה לנו מאד, אבל זה רק בתאוריה. בפועל, הנסיונות זמינים וקלים כל כך, ואנו לא מצליחים להתחבר לתורה.

האמת צריכה להיאמר, שבני הישיבות הם בני ציון היקרים המסולאים בפז. ראינו את זה בתקופת זמן קיץ האחרון, ואף כיום בזמן אלול, כשבחורים ננעלו מרצונם במשך תקופה ארוכה בתוך קפסולות.

אבל עם זאת, רבים מהם טרודים בשאלה הקיומית הנ"ל. וכדי ליישב את דעתם, נקדיש דברים נוספים בפרק הבא בעז"ה.

ניתן להאזין מידי יום לשיעור היומי הנמסר בהיכל ישיבת "באר התורה" לאחר תפילת שחרית, ובו מסרים חינוכיים מפרשת השבוע. מספר הטלפון: 2 > 1 > 077-314-1174

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספר אהבת חסד להח"ח;
הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מח"ס 'קיצור אהבת חסד'. טל' 03-579-3051
נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו

עם מי חייבה התורה לגמול חסד

א) מצות גמילות חסדים נוהגת עם כל אדם, בין עשיר ובין עני, בין גדול ובין קטן.

ב) יהודי שפקר באחת ממצוות התורה לתאבון [ולא כדי להכעיס את הקב"ה], אם הוא מאמין בשלושה עשר עקרי הדת - מצוה לרחם עליו ולגמול עמו חסד בעת דחקו.

ג) אך אם הוא יודע שהפוקר הנ"ל צריך את הכסף לדבר איסור - בוודאי אסור לתת לו [כי בכך הוא מסייע לעוברי עבירה].

(עפ"י אהבת חסד חלק א פרק ג)

איש את רעהו

מכתבים למערכת

יישר כח על הגליון הנפלא.

קצת מחודש בעיני מה שנכתב שהקהילה החרדית באופקים היא הותיקה ביותר מחוץ לערים החרדיות המרכזיות.

כמדומני שהקהילות החרדיות בערים רכסים, אשדוד, קרית אתא, צפת, תל אביב, פתח תקוה, זכרון יעקב, וכמדומני גם טבריה, ותיקות יותר.

י. פליסקין

Gilt's zueigefunden.

תשובת המערכת:

אכן צודק הכותב, ישנן קהילות ותיקות יותר, אך עם זאת חשוב להבהיר, המדור אינו עוסק במגורים בערים מעורבות אלא בפתרונות דיור מוזלים, ומשום כך הסקירה מתמקדת בהתיישבות הקהילות החדשות באזורים מוזלים אשר בהם ישנו מענה תורני איכותי לזוגות הצעירים.

בקשר לכתבה על הקהילה דאופקים

לאחר הכתבה החשובה ראוי לציין מוסד חשוב הקיים בעיר ואשר לא הוזכר בפירוש בכתבה.

בית הספר בית יעקב שושנים לבנות.

בית הספר מכיל כ-200 בנות ממשפחות בני תורה ספרדים בראשותו של הרב אביטל, המהווים נדבך חשוב בקהילה המקומית.

זאת בנוסף כמובן, לביה"ס בית יעקב מעלות חיה.

שני בתי הספר ברמה גבוהה ומחנכים בדרך ישראל סבא.

בברכה

חיים פרץ

מגורים בפריפריה

כלפי מי שטען שהדירות והחיים בפריפריה אינם זולים כ"כ!

בבין הזמנים האחרון היינו בירוחם, והתפעלתי מאד הן מאיכות האברכים, והן מהעיר היפה והמושקעת, ובפרט מהמחירים הזולים. ניתן לקנות שם כ-350,000 ואילך דירות מרווחות, ומי שרוצה להשקיע יכול לקנות דירה צמודת מגרש, וכדומה, ולעשות שם גם צימר להשכרה. ככל שיגדל הציבור יגדל הביקוש.

תשלומים שם כגון ארנונה זולים מאד מאד, וכדין ערי הפריפריה.

אני מכיר אברך שלא היה לו ולהוריו כסף כלל, וקנה שם דירה, והוא וילדיו פורחים רוחנית וגשמית שם.

כנ"ל בערד ובדימונה למי שיש קהילה מתאימה שם.

משה לנדאו

דבר המערכת המשך מעמוד 1

להתעלם. גם לא מעצמך. גם לא מהעתיד הצפוי לך. כן, מוטל עליך לעזור לעצמך בעתיד. לא להתעלם ממנו, כי בסוף הרי זה יפגוש אותך...

הנה למשל, חתונות הקורונה. השינוי שהתחיל מהשטח, שברור לכולם עד כמה הוא נחוץ ומועיל, להוזיל את העלויות המטורפות. ובדומה לזה, גם המגורים בפריפריה - שכולם מבינים, כמה זה הגיוני ומתבקש. אך דווקא הבעיות הגדולות שעומדות מאחורי השינויים המתבקשים הללו - דווקא הן, הכי קל להתעלם מהן. למרות כל העלויות, למרות המשמעויות האדירות שבהתעלמות מהן. הכי קל לכאורה, להמשיך בזרם, להיצמד למוסכמות הישנות, לא להעז לשנות.

אבל כאן יש לנו הזדמנות. לעשות מעשה חסד, שקשה לכמת את גודלו והשפעתו לדורות, ולשנות את המשוואה המעוותת שנוצרה - אם רק לא נתעלם, אלא נעשה את הצעד הקטן שלנו, כל אחד במקומו, ונחולל בכך שינוי כביר.

ובזכות אי ההתעלמות הזו - אין שום ספק שנראה כאן ישועות וברכות עצומות.

רבי יהושע בן קרחה

אומר כל המעלים עיניו

מן הצדקה כאילו עובד

עבודת כוכבים

(כתובות סח א)

עולם חסד יבנה

במה של כבוד ליוזמות ופתרונות למצוקת הדיור

השבוע הבמה נתונה לבשורת הדיור בקהילה התורנית בעיה"ק עפולה - חלק א'

שם שוכן המרכז התורני 'מנין אברכים', בו משמש כרב המקום, המרא דאתרא של הקהילה הגאון רבי נתן רוטשילד שליט"א.

גם שם נגלה לעינינו אותו מראה מרהיב של ריתחא דאורייתא, מראה לימודים של בני העליה בכולל שבמקום. וגם שם, אי אפשר שלא להבחין כי צר המקום מלהכיל את יושביו, וכבר נוסף לבית המדרש 'בית שני' גדול ומהודר, מה שמרחיב את המקום באופן משמעותי.

בנוסף לכך, קיים בשכונה בית הכנסת של קהילת 'משכן יצחק ומאיר' בנוסח עדות המזרח. "ישנם כיום שמונה כוללים פעילים בשכונה, ועוד כמה בשכונות האחרות, וכן כמובן מספר כוללי ערב. כעת נפתחו שני כוללים נוספים, כשבמקביל הכוללים הקיימים הורחבו בעוד עשרות לומדים", אומר הרב דיסלר בשמחה בלתי מוסתרת.

משם אנו שמים פנינו אל עבר מרכז התורה הגדול בעיר - הישיבה הגדולה בעפולה עילית בראשות הג"ר

רפאל בלום שליט"א, מרבני המקום. כמובן, לא ויתרנו גם על ביקור בישיבה לצעירים ובי"ב יעקב, כשלאחר מכן בצהריים בהפסקה של הכולל והחיידר, צאו מכל עבר ילדים עטורי פיאות ואימהות הנושאות לפנייהן עגלות.

משם אנו שמים את פנינו לקמפוס של תלמוד תורה 'דרך אמת' של הרב ישראל גרינשטיין. אפשר לומר כי הת"ת, וכן שאר המוסדות בהם ביקרנו, בהחלט משתווים ואף עולים ברמתם על המוסדות בקהילות במרכז הארץ.

מספר הרב דיסלר: "רשכבה"ג רבנו מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, התבטא לפני קרוב לעשור לפני מנהל הת"ת הרב גרינשטיין באומרו: 'לבי אומר לי, שלעפולה יש סייעתא דשמיא מיוחדת'. באותו הזמן נפתחה במקום אף הישיבה הגדולה והחלו להגיע לכאן זוגות צעירים מבחירי עולם הישיבות. המקום התפתח במשך העשור האחרון, והיום כפי שהנכם רואים, הברכה התקיימה; מאות משפחות, מוסדות ושירותי קהילה כמו כל עיר חרדית, ועתיד המקום עוד לפנינו".

כדי להכיר את עפולה מקרוב, חשבנו בתחילה, צריך להרחיק מאזור ירושלים והמרכז, ולהצפין קצת. אך למעשה, כשמראות 'גבעת המורה' ניבטו אלינו לאחר מעט למעלה משעה נסיעה, התנפץ למול עינינו המיתוס - המקום אינו כל כך רחוק כפי שנדמה לרבים מאתנו.

אך למרות הקרבה היחסית למרכז, מרגישים בעפולה קצת 'צפון'. עפולה נמצאת במקום גבוה יחסית, עם האוויר הנקי של הצפון. אין לה את החסרונות של הערים הצפופות במרכז, ומאידך יש לה את כל המעלות של הצפון הגבוה.

אנחנו מתקבלים ע"י יו"ר דגל התורה בעיר הרב משה אורי דיסלר ועמו הנציג בעיריה הרב מנחם גולד, מקבלים סקירה קצרה ויוצאים לשטח. המספרים מרשימים: מעל ל-350 משפחות בקהילה הליטאית, שרובם ככולם מתגוררים בגבעת המורה, לצד 230 משפחות של ויזיניץ בשכונה הסמוכה עפולה עילית, קהילה ספרדית ישיבתית בעפולה עילית עם כולל ומוסדות, ועוד קהילות במרכז העיר.

גבעת המורה ממעוף הציפור

אנו פותחים בסיור מרתק בגבעת המורה, ולא מפסיקים להתפעל מן האוירה המיוחדת בכל המקומות בהם אנו מבקרים. "סגנון החיים פה מאד ישיבתי", מעיד בפנינו הרב דיסלר, "הגיעו לכאן זוגות שרצו דירה זולה, ובד בבד זכו לחיי קהילה כמו במרכז הארץ, רק משפחתית ודואגת יותר".

אנו מבקשים להציץ מקרוב אל מרכזי החיים התורניים שבעיר, הלא המה היכלי הכוללים הפועמים בכל עבר בגבעת המורה, ואשר נמנים עם השורה הראשונה של הכוללים בארץ. אנו נכנסים אל המרכז התורני 'אהל משה' שבראשותו של רב ומו"צ הקהילה הגרב"ש לנג שליט"א, ומתפעמים לנוכח המראה של עשרות אברכי כולל 'המצוינים בהלכה' השוקדים על תלמודם בריתחא דאורייתא.

המקום צר מהכיל את יושביו, ובשנה האחרונה נוסף היכל 'עזרת נשים' חדש וכן היכל 'בית שני', כאשר במקביל בית המדרש עצמו הורחב באופן משמעותי.

משם אנו ממשיכים אל החלק הנמוך יותר בגבעת המורה,

המשך בפרק הבא